

Kontakty z Mediami i
Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

KOMUNIKAT PRASOWY nr 89/11

Luksemburg, 14 września 2011 r.

Opinia rzecznika generalnego w sprawach połączonych C-424/10
Ziółkowski i C-425/10 Szeja i in.

Według rzecznika generalnego Yves'a Bota, okresy pobytu ukończone w przyjmującym państwie członkowskim wyłącznie na podstawie prawa krajowego powinny być uwzględnione przy obliczaniu czasu trwania pobytu obywatela Unii Europejskiej do celów nabycia prawa stałego pobytu w tym państwie

Takie okresy pobytu ukończone przed przystąpieniem do Unii państwa pochodzenia obywatela Unii również powinny być uwzględnione do celów nabycia tego prawa

Dyrektywa w sprawie swobodnego przemieszczania się osób¹ określa, w jaki sposób i po spełnieniu jakich warunków obywatele europejscy mogą korzystać z prawa swobodnego przemieszczania się i pobytu w państwach członkowskich.

Ustanawia ona system trójstopniowy, którego każdy stopień odpowiada czasowi trwania pobytu w państwie przyjmującym. Przede wszystkim stanowi, że przez okres nieprzekraczający trzech miesięcy obywatel Unii posiada prawo pobytu na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego bez spełniania innych szczególnych warunków. Następnie przewiduje, że nabycie prawa pobytu dłuższego niż trzy miesiące wymaga spełnienia określonych warunków. Aby z niego korzystać, obywatel Unii powinien w szczególności być pracownikiem najemnym lub osobą pracującą na własny rachunek w przyjmującym państwie członkowskim lub posiadać wystarczające środki dla siebie i członków swojej rodziny, aby nie stanowić obciążenia dla systemu pomocy społecznej przyjmującego państwa członkowskiego oraz być objętym pełnym ubezpieczeniem zdrowotnym w tym państwie członkowskim. Wreszcie dyrektywa ustanawia prawo stałego pobytu, niepodlegające powyższym warunkom, przysługujące obywatelom Unii, którzy legalnie zamieszkują w przyjmującym państwie członkowskim przez nieprzerwany okres pięciu lat.

Tomasz Ziółkowski i Barbara Szeja, obywatele polscy, przyjechali do Niemiec przed przystąpieniem Polski do Unii, odpowiednio w 1988 r. i w 1989 r. Zgodnie z prawem niemieckim otrzymali prawo pobytu ze względów humanitarnych. Z tych samych względów ich prawo pobytu było sukcesywnie przedłużane. Po przystąpieniu Polski do Unii domagali się oni od właściwych organów niemieckich prawa stałego pobytu. Po otrzymaniu odmowy ze względu na brak pracy lub możliwości wykazania, że posiadają wystarczające własne środki na utrzymanie, wnieśli oni skargi do właściwych sądów niemieckich.

Bundesverwaltungsgericht (federalny sąd administracyjny) (Niemcy), przed którym toczy się spór, zwrócił się w istocie do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem, czy okresy pobytu w przyjmującym państwie członkowskim ukończone wyłącznie na podstawie prawa krajowego, w tym w okresie przed przystąpieniem Polski do Unii, mogą być uważane za okresy legalnego pobytu w rozumieniu prawa Unii i wobec tego zostać uwzględnione przy obliczeniu czasu trwania pobytu obywatela Unii do celów nabycia prawa stałego pobytu.

¹ Dyrektywa 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniająca rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylająca dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz.U. L 158, s. 77, oraz sprostowania Dz.U. 2004, L 29, s. 35 i Dz.U. 2005, L 197, s. 34).

Rzecznik generalny Yves Bot przypomniał przede wszystkim, że przepisy ustanowione w dyrektywie w sprawie swobodnego przemieszczania się osób nie naruszają mniej restrykcyjnych przepisów krajowych. Dotyczy to między innymi prawa pobytu przyznanego ze względów humanitarnych, bez uwzględnienia wysokości środków na utrzymanie posiadanych przez daną osobę. Wobec tego wydaje się, iż poprzez brak wskazania, że z mechanizmu nabywania prawa stałego pobytu wykluczone zostają mniej restrykcyjne przepisy krajowe, dyrektywa w rzeczywistości uwzględniła je – w sposób być może domyślny, ale niepodlegający wątpliwości – w tym mechanizmie.

Następnie rzecznik generalny stanął na stanowisku, że przepisy dyrektywy nie mogą być poddawane wykładni zawężającej i w każdym razie nie mogą być pozbawione skuteczności (*effet utile*). Wolą prawodawcy Unii jest zaś osiągnięcie dla obywateli Unii, którzy spełniają warunki nabycia prawa stałego pobytu, całkowitej równości z obywatelami danego kraju. Wychodzi on z założenia, że po wystarczająco długim okresie zamieszkiwania na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego obywatel Unii nawiązał bliskie związki z tym państwem i stał się integralną częścią jego społeczeństwa. Nie można zaprzeczyć, że sytuacja taka powstaje, kiedy związki między daną osobą i przyjmującym państwem członkowskim powstają w ramach stosunków humanitarnej solidarności, jak miało to miejsce w niniejszych sprawach.

Rzecznik generalny wyjaśnił również, że stopień zintegrowania obywatela Unii nie zależy od tego, czy jego prawo pobytu wynika z prawa Unii, czy też z prawa krajowego. Ponadto stopień jego zintegrowania nie zależy też od jego sytuacji materialnej, jeśli sytuacja ta została uwzględniona i znajdowała się pod nadzorem przyjmującego państwa członkowskiego w okresie dłuższym, niż określony w dyrektywie (to znaczy 5 lat), co stanowiło właśnie przejaw spójności społecznej.

Y. Bot uważa w końcu, że dyrektywa w sprawie swobodnego przemieszczania się osób ustanawia zasady, które obowiązują państwa członkowskie i sprawiają, że po ich spełnieniu państwa te nie będą mogły odmówić uznania prawa stałego pobytu. Jednocześnie, ze względu na swój cel, dyrektywa ta nie sprzeciwia się ustanowieniu przez państwa własnych, mniej restrykcyjnych, zasad, mogących przyspieszyć proces integracji i spójności społecznej.

W konsekwencji rzecznik generalny zaproponował, aby Trybunał dokonał wykładni dyrektywy w ten sposób, że **okresy pobytu ukończone w przyjmującym państwie członkowskim wyłącznie na podstawie prawa krajowego powinny być uwzględnione przy obliczaniu czasu trwania pobytu obywatela Unii Europejskiej do celów nabycia prawa stałego pobytu w tym państwie.**

Wreszcie rzecznik zaproponował Trybunał, aby udzielił odpowiedzi, że takie **okresy pobytu ukończone przed przystąpieniem do Unii państwa pochodzenia obywatela Unii również powinny być uwzględnione do celów nabycia tego prawa.**

UWAGA: Opinia rzecznika generalnego nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Zadanie rzeczników generalnych polega na przedkładaniu Trybunałowi, przy zachowaniu całkowitej niezależności, propozycji rozstrzygnięć prawnych w sprawach, które rozpatrują. Sędziowie Trybunału rozpoczynają właśnie obrady w tej sprawie. Wyrok zostanie wydany w terminie późniejszym.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) opinii jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z przedłożenia opinii jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106